

Klage på NVEs avslag på Sira-Kvina kraftselskaps søknad om å regulere Ytre Skreåvatn

LØPENR/SAKSNR: 939/2019-2017/581	SAKSBEHANDLER: Jørgen Tjørhom	DATO: 17.01.2019
UTV.SAKSNR: 19/6 19/13 19/16	UTVALG: Utvalg for teknikk, landbruk og miljø Formannskapet Kommunestyret	MØTEDATO: 05.02.2019 07.02.2019 07.02.2019

Bakgrunn

Skreåvassdraget er i dag sterkt preget av vassdragsreguleringene som ble foretatt på sekstitallet. Ved Ytre Skreåvatn er hele 85 prosent av nedbørsfeltet fraført vassdraget. Dette har medført betydelige negative konsekvenser for bosetting, friluftsliv, landbruksdrift og naturmiljøet langs vassdraget. I revisjonsprosessen var det bred enighet mellom kommunen, grunneierne og Sira-Kvina kraftselskap (SKk) mht behovet for å få gjort noe med dette i forbindelse med vilkårsrevisjonen.

I forståelse med kommunen og berørte faginstanser søkte SKk i 2016 NVE om konsesjon for å regulere Ytre Skreåvatn. Hensikt med prosjektet er å sikre minstevannføring i Skreå og Sira med minst mulig tap av produksjonsvann. Tiltaket inngår som en viktig del av den frivillige avtalen mellom SKk og kommunen.

Til tross for at flesteparten av høringsinstansene samlet sett har vært positive til tiltaket, avslø NVE kraftselskapets konsesjonssøknad 19. desember 2018, med følgende begrunnelse;

- «I vedtaket legger NVE vekt på at regulering av Ytre Skreåvatn medfører store inngrep i et intakt naturlandskap med verdi for friluftsliv. Tiltaket innebærer inntil 8 meter nedtapping av vannstanden i Ytre Skreåvatn om sommeren, tørrlagt utløpsfoss, nye tekniske installasjoner, og i tillegg store terrenginngrep dersom det bygges anleggsvei. Til sammen vil dette svekke landskapskvaliteten og opplevelsesverdien i Skreådalen. I anleggsfasen får tiltaket også negative konsekvenser for fugl og annet vilt i området. NVE mener det er vanskelig å finne avbøtende tiltak som reduserer virkningene av reguleringen i landskapet. Etter vår vurdering gir ikke et innvunnet krafttap på 5,3 GWh/år fordeler som veier opp for de samlede virkningene for landskap, friluftsliv og naturmangfold.»

SKk og grunneierne har påklaget vedtaket. Det samme vil rådmannen foreslå at kommunen gjør, og har derfor bedt om utsatt klagefrist til 8. februar 2019.

Vurdering

Rådmannen har gjennomgått NVEs saksutredning, og drøftet saken med både grunneierne og SKk. Så langt vi forstår, bygger vedtaket på flere misforståelser som har fått avgjørende betydning for NVEs avslag i denne saken. Vi vil gjennomgå disse fortløpende. Forøvrig viser vi til utdypende kommentarer i klagen fra SKk og grunneierne.

Misforståelser rundt mengden vannslipp fra Ytre Skreåvatn:

Så langt vi forstår NVEs saksutredning, ser det ut til at vedtaket bygger på en misforståelse om at det kun skal slippes 50 l/s hele året. Dette er ikke riktig, men et minimum. Et vannslipp på 50 l/s hele året betyr et samlet vannslipp på omlag 1,6 millioner m³, mens magasinet som ønskes etablert har en kapasitet på 3 millioner m³. SKk skriver i sin klage at det i sommermånedene vil være mulig å levere rundt 300 l/s ved samløp Sira.

I avslaget fra NVE blir det også vist til tiltakets begrensninger mht vannføring under ekstreme tørkeperioder. Vi ber NVE merke seg at SKk i sin klage anfører at de vil garantere 50 l/s om vinteren og 100 l/s om sommeren. Det vil si at tiltaket alltid vil kunne levere nok vann. Enten via Ytre Skreåvatn, eller fra Vassvollvatn.

Det har aldri vært meningen at minstevannføring fra Ytre Skredåvatn skulle dekke hele behovet for minstevannføring i Sira. Magasinet skal først og fremst bidra til minstevannføring gjennom hele Skreådalen, en strekning på hele 10 kilometer, før vannet også vil gi et godt bidrag til minstevannføring i Sira. Vi kan ikke se at dette er vektlagt i NVEs vurdering.

NVE skriver følgende i saksutredningen knyttet til konsekvenser av vannslippet fra Ytre Skreåvatn;

- «NVE kan ikke se at planlagt vannføring i Skredåna vil gi vesentlig bedre forhold for fisk og bunndyr. Etter vår vurdering har minstevannføring usikker effekt når den selv ikke i normale år kan opprettholdes. Elvesengen er forholdsvis bred og steinete, og det kreves trolig mer enn 50 l/s for å gi gode leveområder for fisk når tilsiget fra restfeltet er lavt.»

Som nevnt ovenfor vil SKk garantere 50 l/s hele året, og 100 l/s om sommeren. I tillegg vil det bli sluppet betydelig mer enn dette. Vi mener det er helt klart at dette vil ha god effekt for fisk, friluftsinnteresser og beitedyr.

Misforståelser rundt størrelsen på resterende nedbørsfelt i Skreåvassdraget:

Så langt vi forstår, har NVE lagt til grunn feil tall for restfeltet etter utbyggingen av Skreåvassdraget. NVE har bygget på tallene fra fagutredningen for Skreåvassdraget, som viser seg å inneholde feil knyttet til areal på restnedbørsfeltet. I saksfremlegget står det følgende;

- «Etter overføringen er restfeltet 24 km² til Skreåna og 3,8 km² til Ytre Skreåvatn.»

Vi har vært i dialog med grunneierne og SKk, som mener det rette tallet på restfeltet skal være 22 km² ved samløp Sira. I dette tallet inngår også restfeltet til Ytre Skreåvatn. Det vil si at omlag at 40 prosent av vannføringen er igjen i vassdraget ved samløp Sira, mens bare 15

prosent er igjen ut fra Ytre Skreåvatn, 10 kilometer lengre utover i dalen. I tørre perioder «forsvinner» nesten hele vannet elva mellom steinene, som vist på bilde nedenfor.

Et moment som vi heller ikke kan se er vektlagt av NVE, er verdien for sommervannføring fra nedslagsfeltet i Nordre Skreåhei. I denne heia ligger det mye snø, som smelter ut over sommeren. Før utbyggingen gav snøsmeltingen tilførsel av vann i Skreåna også ved tørre perioder om sommeren. Utbyggingen har helt fjernet denne effekten.

Misforståelser rundt nødvendige inngrep i forbindelse med en utbygging:

Følgende to setninger er hentet fra NVEs saksutredning:

- «Anleggsveien til Ytre Skreåvatn blir et arealkrevende inngrep, som vil prege området.»
- «Den planlagte reguleringshøyden og etablering av anleggsvei er etter NVEs syn de største inngrepene.»
- «Dersom det bygges ut ny vei i Skreådalen, kan motorisert ferdsel også bidra til å forstyrre dyrelivet i driftsfasen.»

Etter å ha lest igjennom ulike høringsuttalelser i saken, mener vi det er grunnlag for å stille spørsmål om alle høringsparter har forstått hvilke arealinngrep som er knyttet til denne utbyggingen, og hvilke som gjelder landbruksveien som allerede er godkjent, og skal bygges til våren uavhengig av reguleringen av Ytre Skreåvatn.

Utover landbruksveien, som ikke er en del av denne konsesjonssaken, har SKk søkt om å få bygge en midlertidig anleggsvei den siste kilometeren opp mot Ytre Skreåvatn. De har i søknaden imidlertid gjort det klart at denne veistrekningen også kan fjernes, siden det er mulig å bruke helikopter. I sin klage har SKk gjort det klart at de ikke har bruk for omsøkte anleggsvei, og at de vil bruke helikopter.

Det vil si at det ikke lengre er noe anleggsvei som skal vurderes i denne konsesjonssaken. Dette mener vi kom tydelig frem på befaringen, og vi er derfor overrasket over at NVE ikke har fått dette med seg.

Siden anlegget skal fjernstyres, blir det heller ikke nevneverdig ferdsel i driftsfasen.

Hensynet til friluftinteressene i området og avbøtende tiltak med omlegging av turløype.

NVE har i saken lagt vekt på at regulering av Ytre Skreåvatn medfører store inngrep i et intakt naturlandskap med verdi for friluftsliv. Dette fordi turistforeningens løypenett går langs vannet.

I etterkant av avslaget fra NVE har grunneierne vært i dialog med Stavanger turistforening, og drøftet muligheter for omlegging av turløypa. Grunneierne er villige til å vurdere en omlegging av turistløpa, dersom turistforeningen finner at det fra deres side er ønskelig på grunn av tiltaket ved Ytre Skreåvatn. NVE skriver i saken at konsesjonstiltaket vil *«begrense tilgjengeligheten ved å øke avstanden fra utfartspunktet til naturopplevelsene»*. Ved en omlegging av turløypen som nevnt ovenfor, vil dette ikke lenger være tilfellet.

Rådmannen mener omlegging av turløypa er et godt og konstruktivt forslag, som vil gjøre løypa til Tomannsbu betydelig kortere, og åpne opp for en fin rundløype ned til Støle og tilbake igjen til Skreå.

Ved å bruke sykkel de siste fem kilometerne fra Skreå og utover dalen, vil en omlegging av løypa gjøre denne turen til et flott alternativ for barnefamilier, samtidig som løypa ledes over i mer urørte deler av heiområdet. Med en slik omlegging, vil reguleringen i Ytre Skreåvatn ikke bli synlig fra turløypa, samtidig som alle vil få gleden av minstevannføring i Skreå. Særlig om sommeren vil dette være verdifullt for friluftinteressene i område. Både i forhold til fiske, bading og for landskapsbildet.

Hensynet til innbyggerne som bor langs Skreåna, fra Skreå til Omlid

Sirdal kommune ønsker å legge til rette for bosetting og drift av landbrukseiendommer i hele kommunen. Skreåna er viktig kvalitet for innbyggerne som bor langs vassdraget, fra Skreå til Omlid. Rådmannen her til innspill fra grendene i revisjonsprosessen, og klagen på NVEs avslag.

Forstyrrelser for naturmangfoldet i anleggsfasen

Rådmannen mener NVE overvurderer størrelsen på støyulempene for fugl- og vilt i anleggsfasen, og viser da til følgende utsagn;

- *«Skreådalen har et rikt dyreliv knyttet til både vassdraget, skog- og fjellområder. Dette temaet er derfor viktig i NVEs vurdering av konsesjonsspørsmålet. Forstyrrelser i forbindelse med anleggsarbeid med sprengning og trafikk vil være en belastning for både fugl og annet vilt.»*
- *«Samlet sett vurderer NVE at tiltaket kan redusere Skreådalens verdi som leveområde for fugl og annet vilt. Det skyldes støy og trafikk i anleggsfasen, men også tap av funksjonsområder og økt menneskelig aktivitet i driftsfasen.»*

Det skal ikke bygges vei inn til innslagspunktet for sjakten som skal bores. Videre vil boringen kunne legges utenfor den mest sensitive tiden for naturmangfoldet i området. Ut fra vår vurdering av nødvendige anleggsarbeider, legger vi til grunn at det er mulig å finne gode løsninger for å redusere forstyrrelsene til et minimum. Alternativet med etablering av dam er ikke lenger aktuell, da SKk har trukket dette forslaget.

Når det gjelder forstyrrelser i driftsfasen, må NVE legge til grunn at anlegget skal fjernstyres, og at behovet for tilsynet sannsynligvis er begrenset til et par ganger i året.

Konklusjon

For Sirdal kommune er det av stor betydning å få etablert minstevannføring i Skreå.

Oppsummert mener rådmannen at det foreligger flere faktiske feil og misforståelser, som har hatt betydning for NVEs vurdering og konklusjon i denne saken. Videre har SKk selv kommet med forslag til forbedringer, som skal gi et mer skånsomt utbyggingsalternativ. Dette må også hensyntas i en fornyet vurdering.

Rådmannen vil på det sterkeste anbefale at NVEs avslag blir påklaget, og gitt en ny vurdering på bakgrunn av innkomne merknader.

Forslag til vedtak

Sirdal kommune påklager NVEs avslag på Sira-Kvina kraftselskaps konsesjonssøknad om etablering av minstevannføring fra Ytre Skreåvatn.

Sirdal kommune krever minstevannføring i Skreåna.

Saksprotokoll i Utvalg for teknikk, landbruk og miljø - 05.02.2019 – PS 19/6

Behandling

Det ble foretatt en votering over habilitet før saken ble behandlet:

Berit Ovedal SB ble enstemmig vurdert habil.

Rolf Hompland Krf ble enstemmig vurdert habil.

Tom Inge Liland SP ble enstemmig vurdert habil.

Inge Sigbjørn Biktjørn AP ble vurdert habil mot 1 (SB) stemme.

Votering

Rådmannens innstilling ble enstemmig tilrådt.

Utvalg for teknikk- landbruk og miljøes tilråding

Sirdal kommune påklager NVEs avslag på Sira-Kvina kraftselskaps konsesjonssøknad om etablering av minstevannføring fra Ytre Skreåvatn.

Sirdal kommune krever minstevannføring i Skreåna.

Saksprotokoll i Formannskapet - 07.02.2019 – PS 19/13

Behandling

Rolv Guddal AP var inhabil og fratrådte. Vararepresentant Inge Sigbjørn Biktjørn AP møtte som vararepresentant. Han fikk vurdert sin habilitet og ble vurdert inhabil og fratrådte. Det møtte ingen vararepresentant i saken.

Votering

Utvalg for teknikk landbruk og miljø innstilling ble tilrådt med 3 mot 1 (AP) stemme.

Formannskapets tilråding

Sirdal kommune påklager NVEs avslag på Sira-Kvina kraftselskaps konsesjonssøknad om etablering av minstevannføring fra Ytre Skreåvatn.

Sirdal kommune krever minstevannføring i Skreåna.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 07.02.2019 – PS 19/16**Behandling**

Inge Sigbjørn Biktjørn AP, Siv Tone Å Bjunes AP, RolvGuddal AP, Karl Edvald Fjeldsaa SB var inhabile og fratrådte.

Stein Ivar Sinnes AP, Gaute Josdal AP, Venke Tjørhom SB møtte som vararepresentanter i saken.

Votering

Formannskapets tilråding ble enstemmig vedtatt med 18 stemmer.

Vedtak

Sirdal kommune påklager NVEs avslag på Sira-Kvina kraftselskaps konsesjonssøknad om etablering av minstevannføring fra Ytre Skreåvatn.

Sirdal kommune krever minstevannføring i Skreåna.

Inge Hedenstad Stangeland
Rådmann

Jørgen Tjørhom
Prosjektleder fornybar energi